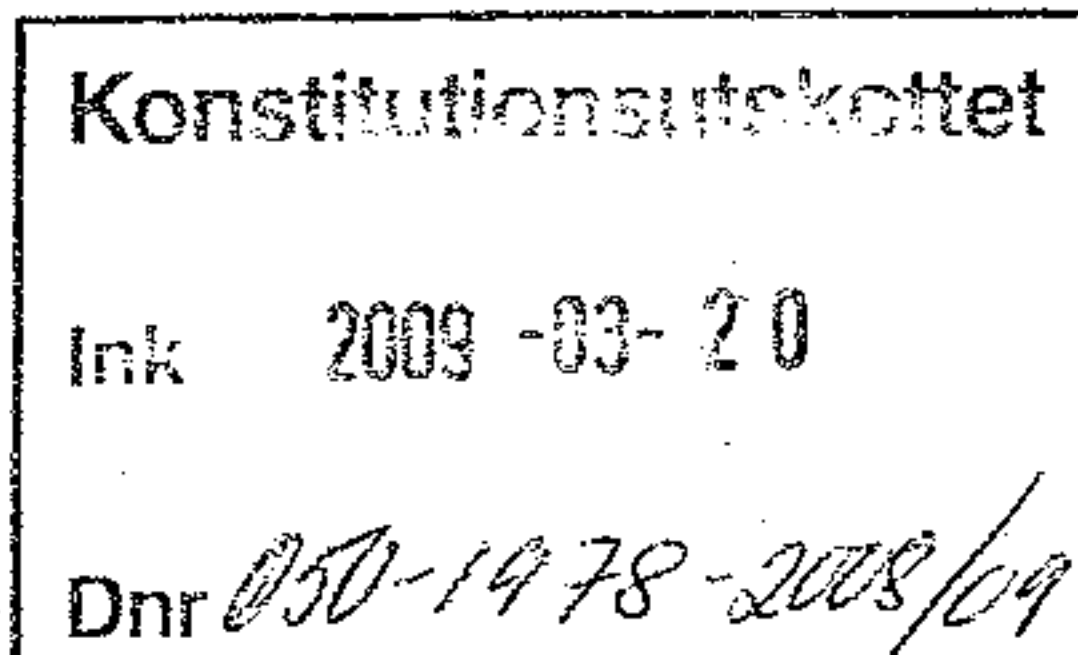

TOMAS ENEROTH
ALF ERIKSSON
Riksdagsledamöter (s)

SVERIGES
RIKSDAG

G 38

Stockholm 2009-03-20

Begäran om granskning av regeringens beredning av beslut om nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande.

Den 3 juli 2008 beslutade den borgerliga regeringen om nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. I sak betydde detta att möjligheterna för ledningen statliga företag att få bonus utökades kraftigt. Så fördubblades t ex antalet månadslöner man kan få i bonus och det blev möjligt att få bonus trots förlust i verksamheten. Ansvarig för beredningen av beslutet var näringsminister Maud Olofsson (c). Beslutet låg helt i linje med hennes tidigare uppfattning om bonus, t ex "Maud Olofsson öppnar för statlig VD-bonus"¹ och "Jag har varit positiv till att anställda ingår i den här typen av system"²

När så höstens bonusdebatt dök upp började finansminister Anders Borg (m) i ord ta avstånd från systemet med bonus trots att hans regering bara några månader tidigare kraftigt utökat möjligheterna till bonus i de statliga företagen. Däribland i de företag Anders Borg faktiskt kunde påverka bonussystemens tillämpning i, t ex Svenska Spel som sorterar under Finansdepartementet.

Även nu fortsätter finansministern att fälla kritiska uttalanden om bonus:

*"Jag tycker att det är rimligt att man inte delar ut bonusar när man gör stora förluster."*³

"- Men hur ser det ut i statens finansiella verksamheter – SBAB, SEK, AP-fonderna – med bonusarna?"

- Jag har inte gjort någon gedigen genomgång av det. Vi har ju riktlinjer numera för...

- Din egen verksamhet, som du är chef för – du har inte kollat den lika mycket?

*- Fast det ligger på finansmarknadsminister Mats Odell att ha tillsyn över dem. Jag har ju Svenska Spel, Fortifikationsverket och Statistiska Centralbyrån, och jag vet inte om vi har några bonusar på dem."*⁴

Näringsministern håller dock fast vid sin tidigare positiva syn på bonus. Under rubriken "Maud Olofsson vill ha kvar bonussystemet"⁵ säger hon att hon kan tänka sig att statliga företag kan gå med förlust och ändå dela ut bonus.

Däremot vill hon inte längre kännas vid den tolkning av regeringsbeslutet som det presenterades i ett pressmeddelande från näringsdepartementet den 3 juli 2008. Där sägs bland annat att "det generella motståndet till incitamentsprogram och rörlig lön

¹ Rubrik i DN 26 oktober 2006

² Interpellationsdebatt i Riksdagen 27 oktober 2007

³ Aktuellt SvT 4 mars 2009

⁴ Uppdrag granskning SvT 9 mars 2009

⁵ DN 18 mars 2009

tas bort." Konfronterad med detta uttalande den 18 mars 2009 tar hon överraskande avstånd från det med orden "-Nej, det har vi inte sagt, det är en felaktig beskrivning".⁶

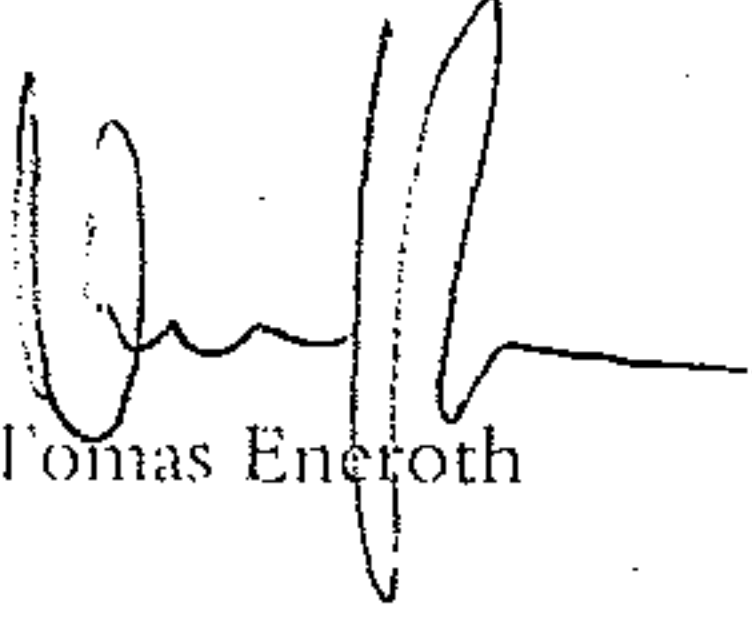
Alla uttalanden ovan måste ses mot bakgrund av det regeringsbeslut i bonusfrågan som fattades förra året. Det har nu gått så långt att det inte bara finns olika tolkningar av beslutets innebörd bland olika statsråd utan att till och med den officiellt framförda tolkningen av beslutet nu förnekas av ansvarig minister. Frövirringen kring detta beslut växer för varje dag och varje uttalande som görs. Detta bidrar till bilden av en splittrad regering utan en samlande kraft.

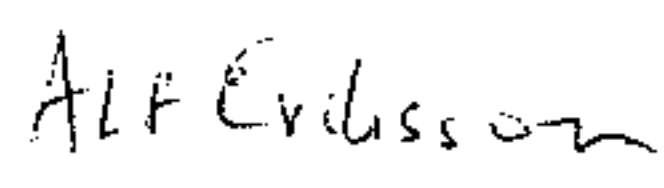
En annan intressant fråga är hur ledningen för ett statligt företag i detta läge ska kunna förhålla sig till regeringens beslut. Till exempel har tredje AP-fonden ändrat sitt bonusprogram som en direkt följd av regeringsbeslutet, men i efterhand fått kritik av regeringsledamöter för ändringarna. Detta skapar oreda i den viktiga ägarstyrningen av de statliga företagen där regeringens beslut och tolkningen av dem självklart spelar en central roll.

Alla regeringsbeslut är kollektiva, men beredning och föredragning sker av ansvarigt statsråd, i detta fall Maud Olofsson. Hon är chef på näringsdepartementet som handhar ägandet av flertalet av de statliga företagen. Några ligger dock under andra departement, t ex finansdepartementet, där Anders Borg är chef. Hur kan då en situation kan uppkomma där två statsråd i samma regering kan ha så olika uppfattning om hur beslutet ska tolkas? Ska det t ex vara bonus vid förlust eller inte?

Ärendet måste ändå ha beretts på så sätt att alla departement som ansvarar för ägandet av ett eller flera statliga företag fått tillfälle att yttra sig innan beslutet. Det måste också vara så att näringsministern är ansvarig för de pressmeddelanden som skickas ut från sitt departement. I detta fall innehöll ju pressmeddelandet en tolkning av regeringens beslut som ansvarigt statsråd inte vill stå för, trots att inget ändrats i sak i beslutet.

Vi vill därför att konstitutionsutskottet granskar om bristande beredning av regeringsbeslutet om utökad bonus den 3 juli 2008 ligger bakom det kaos som nu uppstått i tolkningen av det. Vi vill också att utskottet granskar hur ansvarigt statsråd säkerställt att korrekt information av beslutets innebörd kommit de statsråd tillhanda som ansvarar för ett eller flera av de statliga företagen, samt hur de departementschefer som inte har ett ägaransvar i sin roll som statsråd men som har statliga företag under sitt departement fått korrekt information kring beslutets innehåll och tolkning.

Tomas Eneroth

Alf Eriksson

Pressmeddelande från Näringsdepartementet 3 juli 2008 bifogas anmälan.

⁶ Uppdrag Granskning SvT 18 mars 2009

REGERINGSKANSLIET

PRESSMEDDELANDE

3 juli 2008

Näringsdepartementet

Nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande

Regeringen har idag fattat beslut om nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. Riktlinjerna ersätter tidigare riktlinjer beslutade 2003.

Staten är en betydande företagsägare i Sverige. Staten har ett stort ansvar att vara en professionell och ansvarstagande ägare. I det ligger rimliga och väl avvägda ersättningar till ledande befattningshavare. Rimliga ersättningar är även viktiga för det allmänna förtroendet för näringslivet.

Regeringen vill med de nya riktlinjerna föra tillbaka ansvaret för de samlade anställningsvillkoren till företagens styrelser. Detta innebär ansvar för både löner, andra liknande ersättningar och pension. Utgångspunkten för de nya riktlinjerna har varit de regler som gäller för börsnoterade företag. Enligt de nya riktlinjerna ska ersättningar till ledande befattningshavare vara konkurrenskraftiga (ej löneledande), rimliga, ändamålsenliga, takbestämda och transparent redovisade.

I riktlinjerna tas det generella motståndet till incitamentsprogram och rörlig lön bort. Reglerna om incitamentsprogram begränsas endast till att omfatta ledande befattningshavare, och inte som tidigare alla anställda. Möjlighet ges till rörlig lön för ledande befattningshavare upp till fyra månadslöner. Dock kommer VD/koncernchef även fortsättningsvis inte att omfattas av eventuell rörlig lön.

- Syftet med de nya riktlinjerna har varit att inte detaljreglera, utan att återföra det operativa ansvaret till styrelserna. Utgångspunkten har varit de regler som gäller för börsnoterade företag, i vilka transparens och redovisning är en viktig del. Vi vill att de statligt ägda företagen ska ha samma förutsättningar som andra företagen även i dessa delar, säger näringsminister Maud Olofsson.

KONTAKT

Lisa Wärm

Pressekreterare hos Maud Olofsson

08-405 46 84

070-305 47 74

e-post till Lisa Wärm

Jenny Didong
Enheten för statligt ägande
08-405 34 50
070-295 02 44

RELATERAT

- Riktlinjer för anställningsvillkort för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande

Regeringskansliet
103 33 Stockholm
Växel 08-405 10 00